

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/320/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7109211074
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7109211074.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Tutka a sudcov JUDr. Adriany Murínovej a JUDr. Ladislava Cakociho v právnej veci žalobkyne S. A., N.. X.X.XXXX, A. M. W., Š. Č.. XXXX/XX, zastúpenej JUDr. Martinom Kožiakom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Murgašova č. 3, proti žalovanej Rapid life životnej poisťovni, a.s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska č. 2, IČO: 31 690 904 o určenie, že poistný vzťah trvá a o určenie neplatnosti právnych úkonov, o odvolaní žalovanej proti Okresného súdu Košice I zo dňa 2. septembra 2013 č.k. 20C/164/2009- 304 takto

o z h o d o l :

P o t v r d z u j e rozsudok vo vyhovujúcom výroku, že poistný vzťah trvá.

M e n í rozsudok vo výroku o určení neplatnosti oznámení žalovanej zo dňa 20.6.2008 o zániku poistenia tak, že v tejto časti žalobu zamietá.

Návrh žalovanej na prerušenie konania z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

o d ō v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom určil, že poistenie a poistný vzťah založený poistnou zmlouvou č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 15.1.2001, uzavretou medzi žalobkyňou v zmluvnom právnom postavení poistníka a poisteného a žalovanou v zmluvnom postavení poistiteľa na poistný produkt UDP-K, naďalej trvá. Zároveň určil, že je neplatný právny úkon "Oznámenie o zániku poistenia s výplatou odkupnej hodnoty" zo dňa 20.6.2008, ktorým žalovaná oznámila ukončenie poistenia žalobkyne ku dňu 15.6.2008 a tiež právny úkon "Oznámenie o zániku poistenia" zo dňa 20.6.2008, ktorým žalovaná oznámila, že dňa 16.5.2008 došlo na základe ustanovení Občianskeho zákonníka ku zrušeniu poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX. Žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobkyňi trovy konania vo výške 290,12 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia, že poistný vzťah založený poistnou zmlouvou č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 15.1.2001 trvá a že sú neplatné oznámenia žalovanej zo dňa 20.6.2008 o zániku poistenia.

Pri rozhodovaní vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa ako poistník (poistenec) a žalovaná ako poisťovateľ dňa 15.1.2001 uzavreli v písomnej forme poistnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX na poistný produkt UDP-K, ktorej predmetom bolo životné poistenie a úrazové poistenie žalobkyne so začiatkom poistenia dňa 16.1.2001 a koncom poistenia dňa 16.1.2016. Poistenie bolo dojednané na poistnú dobu 15 rokov s dobou platenia poistného 10 rokov. Neoddeliteľnú súčasť zmluvy tvorili všeobecné poistné podmienky žalovanej. Účastníci konania sa v zmluve dohodli, že poistenie môže vypovedať každý z nich do

dvoch mesiacov po uzavretí zmluvy, inak môže poistenie vypovedať iba poistený, najneskôr 6 týždňov pred koncom kalendárneho poistného obdobia. Vychádzal i z nespornej skutočnosti, že žalobkyňa si svoje povinnosti vyplývajúce z poistnej zmluvy riadne plnila a platila dohodnuté poistné. Pretože počas trvania predmetného poistno-právneho vzťahu žalovaná na základe konštatovania orgánu dohľadu nad poisťovníctvom zistila, že dohodnuté poistné nezohľadňuje niektoré budúce plnenia z poistenia, na ktoré sa zaviazala, zaslala žalobkyni list, ktorým ju vyzvala na vyjadrenie svojho stanoviska k uvedenej otázke, ponúkla jej tri alternatívy riešenia ďalšieho trvania poistného vzťahu s doložkou, že ak žalobkyňa nevyjadrí svoj názor a niektorú z alternatív si nezvolí, dôjde k ukončeniu poistenia a žalobkyni bude na jej účet poukázaná odkupná hodnota poistenia vo výške určenej žalovanou. Žalobkyňa žiadnu z ponúknutých alternatív žalovanej neprijala a zrušenie zmluvy neakceptovala. Ďalej vychádzal zo zistenia, že žalovaná listom zo dňa 20.6.2008 žalobkyni oznámila, že dňa 16.5.2008 došlo k zrušeniu poistnej zmluvy č. 4048600051 na základe ustanovenia Občianskeho zákonníka, v zmysle článku 11 ods. 2 všeobecných poistných podmienok pre životné poistenie PČSP Rapid a.s., a listom z rovnakého dňa oznámila, že k zániku poistenia došlo ku dňu 15.6.2008 ku dňu a tiež právny úkon "Oznámenie o zániku poistenia" zo dňa 20.6.2008, ktorým žalovaná oznámila, že dňa 16.5.2008 došlo na základe ustanovení Občianskeho zákonníka ku zrušeniu poistnej zmluvy. Žalobkyňa následne neprijala od žalovanej sumu 24.137.- Sk (t.j. odkupnú hodnotu a nespotrebované poistné), ktoré jej malo byť vyplatené šekovou poukážkou.

Po právnom posúdení veci podľa § 80 ods. 1 písm. c) O.s.p., § 3 ods. 1, § 37 ods. 1 až 3, § 39, § 575 ods. 1 a 2, § 788 ods. 1, § 800 ods. 3 Občianskeho zákonníka, § 9 ods. 1, § 12 ods. 1 až 3, § 14 ods. 1 a 2 zákona č. 4/1991 Zb. o poisťovníctve, § 31 a) zákona č. 39/2002 Z.z. konštatoval, že v danom prípade žalobkyňa v zmysle ust. § 80 písm. c) O.s.p. preukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení, nakoľko za stavu, keď žalovaná má za to, že táto poistná zmluva zanikla, by bez takéhoto určenia bolo jej právne postavenie neisté. Dospel k záveru, že posudzovaná poistná zmluva existuje, účastníci konania sú ňou viazaní a ňou založený poistný vzťah naďalej trvá, pretože k jeho zániku nedošlo žiadnym zo spôsobov predpokladaných zákonom a ani iným spôsobom výslovne v zmluve dohodnutým. Doplnil, že v danom prípade nejde ani o objektívnu nemožnosť plnenia, ale len o obťažné plnenie (tzv. hospodársku nemožnosť plnenia), ktoré žalovaná môže uskutočniť, hoci za sťažených podmienok a s väčšími nákladmi, eventuálne aj použitím prostriedkov z rezervného fondu. Nevykonanie žalovanou navrhovaného dôkazu pripojením spisu Ministerstva financií SR č.j. 52/1024/1095 a vypočítím Q.. Q. Š., generálneho riaditeľa správy poistenia, na preukázanie, že zo strany Ministerstva financií v roku 2005 došlo k schváleniu nesprávnych vzorcov, na základe ktorých bolo určené nesprávne poistné produktov UDP-K odôvodnil tým, že sú bez právneho významu pre rozhodnutie vo veci, keďže ak by aj súd dospel k záveru, že orgánu štátu, ktorý schvaľoval konkrétne vzorce produktov je zodpovedný za dôsledky spôsobené nesprávnou kalkuláciou, pre žalovanú by to neznamenalo zánik nároku zo zmluvy, ktorou je viazaný, ale vznik nároku voči štátu na náhradu škody.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov konania, spočívajúcich v trovách jej právneho zastúpenia, ktoré vyčíslil v súlade s ust. § 11 ods. 1 písm. a), § 13 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Proti všetkým výrokom tohto rozsudku podala včas odvolanie žalovaná z odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. b), c), d), e) a f) O.s.p. a navrhla, aby odvolací súd zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietla predovšetkým právny záver prvostupňového súdu o existencii naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení v situácii, ak v priebehu konania potvrdzovala svoj záujem na zotrvaní v poistnom vzťahu so žalobkyňou predložením návrhu na uzatvorenie dohody o urovaní sporu, k uzatvoreniu ktorej žalobkyňa nepristúpila. Poukazom na § 37 ods. 1 písm. a) zákona o poisťovníctve, na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. II. ÚS 3/06, na skutočnosť, že v čase dojednanja posudzovanej poistnej zmluvy v roku 1997, bolo uzatváranie poistných zmlúv regulované štátom a podmienky vzniku a zániku poistného vzťahu definované všeobecnými poistnými podmienkami, súdu prvého stupňa vytkol, že nepripustil ňou navrhovaný dôkaz administratívnym spisom Ministerstva financií SR č.j. 52/1024/1095 a vypočítím svedka Q.. Q. Š., na preukázanie jej tvrdení, že konala pod tlakom kontrolného orgánu NBS a v krajnej núdzi bola donútená fakticky vypovedať poistný vzťah pre objektívnu nemožnosť plnenia z poistného vzťahu, pretože nemohla predvídať nesprávnosť poistno-matematického vzorca výpočtu poistného, schváleného štátnym orgánom, a to až do kontroly vykonanej Národnou bankou Slovenska v roku 2007

- 2008. Podľa názoru žalovanej súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil skutkový stav, ak vyvodil záver, že medzi účastníkmi konania nedošlo k dohode o zmene poisťnej zmluvy bez toho, aby zohľadnil, že nebyť záverov NBS o zistenom nedostatku v určení výšky poisťného, nikdy by svojvoľne nepriekročila k navrhovanej zmene v poisťnom vzťahu viacerými alternatívami, resp. až k ukončeniu zmluvného vzťahu so žalobkyňou. Pokiaľ k tejto skutočnosti prvostupňový súd neprihliadol, podľa žalovanej jej tým odňal právo na spravodlivé a vyvážené súdne rozhodnutie. Z týchto dôvodov preto žiadala prerušiť odvolacie konanie podľa § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. z dôvodu, že v obsahovo totožnom spore rozhodol Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 24.10.2012 č.k. 1Co/212/2012 o prípustnosti dovolania pre vyriešenie otázky zásadného právneho významu, o ktorej nebolo doposiaľ rozhodované, najmä či za novovzniknutých podmienok mohla zaniknúť poisťná zmluva v dôsledku čiastočnej následnej nemožnosti plnenia a poisťovní povinnosť poskytnúť časť poisťného plnenia v nižšej výške, než bolo dohodnuté v poisťnej zmluve. Pre prípad, že sa odvolací súd stotožní s právnym posúdením veci súdom prvého stupňa navrhla. Aby odvolací súd vo výroku potvrdzujúceho rozsudku pripustil dovolanie na z dôvodu riešenia otázok naliehavého právneho významu, pretože doteraz riešené nie sú a môžu mať podstatný vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovanej navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať jej náhradu trov odvolacieho konania za vyjadrenie vo výške 87,90 eura.

Odvolací súd na základe podaného odvolania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. vec prejednal bez nariadenia pojednávania, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a z hľadísk uplatnených v odvolacích dôvodoch preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa aj s konaním, ktoré mu predchádzalo, za dodržania podmienok ust. § 156 ods. 3 O.s.p., keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli súdu najmenej 5 dní pred jeho vyhlásením a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je nedôvodné sčasti.

Odvolacie námietky žalovanej nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku v časti, ktorou súd prvého stupňa určil, že poisťenie a poisťný vzťah založený poisťnou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 15.1.2001, uzavretou medzi žalobkyňou v zmluvnom právnom postavení poisťníka a poisťného a žalovanou v zmluvnom postavení poisťníka na poisťný produkt UDP-K, naďalej trvá.

Z odôvodnenia rozsudku zrejme, že dôvodom, prečo súd prvého stupňa žalobnému návrhu vyhovel, je jeho právny názor, že posudzovaná poisťná zmluva existuje a ňou založený poisťný vzťah naďalej trvá, pretože k jeho zániku nedošlo žiadnym zo spôsobov predpokladaných zákonom a v danom prípade nejde ani o objektívnu nemožnosť plnenia, ale len o obtiažne plnenie (tzv. hospodársku nemožnosť plnenia), ktoré žalovaná môže uskutočniť, hoci za sťaženejších podmienok a s väčšími nákladmi.

Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu dospel k záveru, že žalovaná správnosť tohto záveru prvostupňového súdu namieta neopodstatnene. Argumentačné výhrady žalovanej voči právnemu názoru vyslovenému v napadnutom rozsudku odvolací súd nezdiala.

Rozhodnutiu súdu prvého stupňa v tejto časti nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu ani to, že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov účastníkov nevyplývajú a ani nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo, že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 133 až § 135 O.s.p. alebo, že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne interpretoval.

Odvolací súd je toho názoru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci spočívajúci v tom, že v konaní nebola preukázaná skutočnosť spôsobujúca zánik poisťnej zmluvy, ktorý následne aj správne posúdil, ak dospel k záveru, že poisťný vzťah medzi účastníkmi konania trvá. Skutkový stav veci sa nezmenil ani v priebehu odvolacieho konania, preto na zistenia uvedené v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa a právne normy, ktoré použil súd prvého stupňa, odvolací súd poukazuje a v celom rozsahu sa s nimi stotožňuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Len na zdôraznenie správnosti dôvodov preskúmaného rozsudku vo veci samej a k odvolacím námietkam žalovanej odvolací súd považuje za potrebné dodať:

Z obsahu spisu i odôvodnenia rozsudku vyplýva, že medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalobkyňa ako poisťník (poistenec) a žalovaná ako poisťovateľ uzavreli dňa 15.1.2001 písomnú poisťnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX na poisťný produkt UDP-K, ktorej predmetom bolo poistenie žalobkyne pre prípad poisťných udalostí - smrti a dožitia za dohodnuté poistné, 16.1.2001 a koncom poistenia dňa 16.1.2016 a ktorej neoddeliteľnou súčasťou boli všeobecné poistné podmienky žalovanej. Nespornou bola i skutočnosť, že hoci si žalobkyňa svoje povinnosti vyplývajúce z poisťnej zmluvy riadne plnila a platila dohodnuté poistné, žalovaná listom zo dňa 20.6.2008 žalobkyni oznámila, že dňa 16.5.2008 došlo k zrušeniu poisťnej zmluvy na základe ustanovenia Občianskeho zákonníka, v zmysle článku 11 ods. 2 všeobecných poisťných podmienok pre životné poistenie PČSP Rapid a.s., čo však žalobkyňa neakceptovala a následne od žalovanej neprijala sumu 24.137,- Sk (t.j. odkupná hodnota a nespotrebované poistné), ktoré jej malo byť vyplatené šekovou poukážkou.

Zásadnou spornou otázkou medzi účastníkmi konania je to, či došlo k zániku poisťného vzťahu v dôsledku oznámenia žalovanej o zániku poistenia, resp. či poistenie zaniklo dňa 16.5.2008, alebo dňa 15.6.2008, ako to oznámila žalobkyni žalovaná písomne v oznámeniach zo dňa 20.6.2008.

Žalovaná v priebehu konania pred súdom prvého stupňa v podstate argumentovala, že k zániku poisťného vzťahu došlo z dôvodu nemožnosti plnenia podľa § 575 Občianskeho zákonníka, a to v dôsledku zmeny právneho predpisu zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve, ktorý s účinnosťou od 1.5.2004 bol novelizovaný zákonom 186/2004 Z. z., a ktorý v § 31a určil poisťovníam povinnosť určiť výšku poisťného na základe poisťných matematických metód tak, aby výška poisťného zabezpečovala trvalú splniteľnosť všetkých jej záväzkov vrátane tvorby dostatočných technických rezerv a spôsobu ich umiestnenia, pričom zotrvanie v spornom poisťnom vzťahu za pôvodných podmienok by pre žalovanú znamenalo riziko vzniku sankcií, vyplývajúcich zo zákona č. 8/2008 Z.z. a z opatrenia Národnej banky Slovenska, ako orgánu dohľadu, na odstránenie nedostatkov. Z týchto záverov potom žalovaná vyvodzuje svoje právo jednostranne zmeniť zmluvný vzťah. Skutkové okolnosti prípadu spočívajúce v podstatnej zmene prostredia, v ktorom bolo poistenie poskytované, považuje za také špecifické a nepredvídateľné, že je na nich potrebné prihliadnúť ako na právnu nemožnosť plnenia. Potreba odstrániť rozpor medzi obsahom poisťnej zmluvy a všeobecne záväzným právnym predpisom u žalovanej vyvolala snahu o zosúladenie obsahu poisťnej zmluvy s právnym predpisom z oblasti verejného práva, preto bola žalovaná nútená nepokračovať v poisťnom vzťahu.

Odvolací súd konštatuje, že záver súdu prvého stupňa o tom, že k ukončeniu poisťnej zmluvy riadnym a zákonným spôsobom nedošlo a že poisťný vzťah aj po oznámení zániku poistenia trvá, je správny.

Vzťah z poisťnej zmluvy je vzťahom súkromnoprávnym aj upravenými predpismi súkromného práva, predovšetkým Občianskym zákonníkom. Poistnou zmluvou sa poisťiteľ zaväzuje poskytnúť v dojednanom rozsahu plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie označená a osoba, ktorá s poisťiteľom poisťnú zmluvu uzavrela, je poisťná platiť poistné (§ 788 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Vzťahy v poisťovníctve sú okrem toho upravené predpismi verejného práva, predovšetkým zákonom č. 8/2008 Z.z. o poisťovníctve, ktorý upravuje predovšetkým vzťahy súvisiace so vznikom, organizáciou, riadením, vykonávaním činnosti a zánikom poisťovní a zaisťovní, ako aj výkon dohľadu. Tento zákon je účinný od 15.2.2008. Predtým upravoval verejnoprávnu stránku poisťovníctva zákon č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve, v znení neskorších predpisov. Aj tento zákon upravoval predovšetkým vzťahy upravujúce vznik, organizáciu, riadenie, vykonávanie činnosti a zánik poisťovní a zaisťovní. vzťahy súvisiace s pôsobením poisťovní z iných členských štátov a zahraničných poisťovní a ich pobočiek na území SR a výkon dohľadu nad poisťovníctvom (§ 1 ods. 1 uvedeného zákona).

Právny názor žalovanej, že ak jej bola rozhodnutím štátneho orgánu, ktorý vykonával a právomoc podľa predpisov verejného práva uložená povinnosť, môže ovplyvniť existujúce občianskoprávne vzťahy, je nesprávny. Zmena obsahu občianskoprávneho vzťahu môže byť vykonaná výlučne na základe predpisov občianskeho práva a spôsobom, ktoré si účastníci dohodli, alebo ktoré upravuje zákon. Odvolací súd preto konštatuje, že ak štátny orgán v rámci výkonu oprávnení vyplývajúci z verejnoprávnych predpisov uložil žalovanej povinnosť zosúladiť kalkulačné vzorce tak, aby zohľadnili všetky záväzky voči poisteným, nemá to bez ďalšieho vplyv na už uzavreté poistné zmluvy.

Odvolačný súd je v zhode s názorom súdu prvého stupňa, že po uzavretí poisťnej zmluvy nedošlo k dohode o zmene poisťnej zmluvy, keďže žalobkyňa bezpochyby s predčasným zánikom poistenia nesúhlasila a nepristúpila na uzavretie dohody o zrušení poisťnej zmluvy v zákonom stanovenej písomnej forme, a nedošlo ani k inej právnej skutočnosti, ktorá by znamenala zánik poisťného vzťahu. Neprijatie návrhu na zmenu poisťných podmienok nie je a nemôže byť okolnosťou, ktorá by spôsobila právo jednostranne ukončiť poisťný vzťah. Rovnako odvolací súd nepovažuje za relevantnú námietku žalovanej, že došlo ku vzniku právnej nemožnosti plnenia. V prejednávanej veci nemožno hovoriť o nemožnosti plnenia. Samotná okolnosť, či došlo k prípadnému pochybeniu dozorného orgánu nad poisťovníctvom pri schvaľovaní obchodného plánu poisťovacej činnosti žalovanej, ktorého súčasťou boli aj kalkulácie a charakteristika poistenia sadzby UDP-K, nie je podľa názoru odvolacieho súdu pre posúdenie nárokov žalobkyne významná. Je tomu tak preto, že ani prípadný nesprávny postup dozorného orgánu nad poisťovníctvom pri schvaľovaní obchodného plánu poisťovacej činnosti žalovanej, by nemal za následok nemožnosť plnenia žalovanej podľa § 575 Občianskeho zákonníka. Obsahom záväzku zo strany žalovanej je peňažné plnenie, preto ako také ho nemožno považovať za objektívne nemožné, lebo ako vyplýva z ust. § 575 ods. 2 Občianskeho zákonníka, plnenie nie je nemožné, ak ho možno uskutočniť aj za sťažených podmienok a s väčšími nákladmi.

Odvolačný súd sa preto stotožňuje i s názorom súdu prvého stupňa, že k zániku poisťného vzťahu z dôvodu nemožnosti plnenia zo strany žalovanej podľa § 575 Občianskeho zákonníka nedošlo. Vzhľadom na uvedené neobstojí preto ani odvolacia námietka žalovanej, že žalobe bolo vyhovené z dôvodu, že súd prvého stupňa nepripustil dôkaz administratívnym spisom Ministerstva financií SR č.j. 52/1024/1095 a vypočutím svedka Q.. Q. Š., na preukázanie jej tvrdení, že konala pod tlakom kontrolného orgánu NBS a v krajnej núdzi bola donútená fakticky vypovedať poisťný vzťah pre objektívnu nemožnosť plnenia z poisťného vzťahu. Za správny preto považuje odvolací súd postup súdu prvého stupňa, ak nevyhovel návrhu žalovanej vykonať tieto dôkazy, pretože aj podľa názoru odvolacieho súdu nemajú právny význam vo vzťahu k posúdeniu nároku žalobkyne.

Pokiaľ žalovaná v odvolaní namietala nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, táto jej odvolacia námietka je sčasti dôvodná.

Prvostupňový súd túto otázku v preskúvanom rozsudku vyriešil tak, že žalobkyňa osvedčila naliehavý právny záujem na požadovanom určení, že trvá poisťný vzťah založený poisťnou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 15.1.2001, ako i na určení, že je neplatný právny úkon "Oznámenie o zániku poistenia s výplatom odkupnej hodnoty" zo dňa 20.6.2008, ktorým žalovaná oznámila ukončenie poistenia žalobkyne ku dňu 15.6.2008 a tiež právny úkon "Oznámenie o zániku poistenia" zo dňa 20.6.2008, ktorým žalovaná oznámila, že dňa 16.5.2008 došlo na základe ustanovení Občianskeho zákonníka ku zrušeniu poisťnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX.

Odvolačný súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že žalobkyňa má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, že trvá poisťný vzťah založený poisťnou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 15.1.2001 podľa § 80 písm. c) O.s.p., ktoré stanovuje, že návrhom na začatie konania (žalobou) možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Totíž vo všeobecnosti platí, že naliehavý právny záujem je daný predovšetkým tam, kde by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo kde by bez tohto určenia sa stalo právne postavenie žalobcu neistým, pričom žaloba o určení nie je spravidla opodstatnená tam, kde je možno žalovať na splnenie povinnosti.

V predmetnej veci požadovaným určením sa odstráni stav právnej neistoty žalobkyne ohľadom jej právneho postavenia voči žalovanej, pretože spornou otázkou v tomto konaní bolo, či poisťný vzťah trvá, a či účastníci konania sú viazaní poisťnou zmluvou. Samotná žalovaná tvrdí, že poisťný vzťah medzi účastníkmi konania z označenej poisťnej zmluvy zanikol, prehliadajúc ale pritom, že existencia zmluvného vzťahu nemá vplyv len na povinnosť poisteného platiť poisťné, ale dotýka sa aj ďalších jeho práv a povinností vyplývajúcich z poisťnej zmluvy, z poisťných podmienok, ale aj zo zákona (§ 799 Občianskeho zákonníka). Preto zodpovedanie otázky, či poisťný vzťah trvá, a či účastníci konania sú zmluvou viazaní za situácie, keď jeho existenciu žalovaná popiera, zakladá opodstatnenosť predmetnej

žaloby v tejto časti. Na uvedenom nič nemení ani námietka žalovanej, že naliehavý právny záujem na tomto požadovanom určení žalobkyňa stratila v situácii, ak odmietla prijať jeho ponuku na uzatvorenie dohody o urovaní sporu. Uzavretie (žalovanou bližšie nešpecifikovanej) dohody o urovaní je totiž vecou zmluvnej voľnosti oboch zmluvných strán a neakceptovanie predloženého návrhu takej dohody nemôže znamenať zánik naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určení, že poistný vzťah medzi účastníkmi konania trvá.

Ak však súd prvého stupňa posudzoval naliehavý právny záujem i tam, kde žalobkyňa sa domáhala určenia neplatnosti oznámení žalovanej zo dňa 20.6.2008, t.j. tam, kde nešlo o existenciu právneho vzťahu alebo práva, jeho rozhodnutie v tejto časti pre nesprávnu aplikáciu ust. § 80 písm. c) O.s.p. spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Za nesprávny preto treba považovať záver súdu prvého stupňa o tom, že je dôvodný aj nárok žalobkyne na určenie, že je neplatné "Oznámenie o zániku poistenia s výplatou odkupnej hodnoty" zo dňa 20.6.2008, ktorým žalovaná oznámila ukončenie poistenia žalobkyne ku dňu 15.6.2008 a tiež "Oznámenie o zániku poistenia" zo dňa 20.6.2008, ktorým žalovaná oznámila, že dňa 16.5.2008 došlo na základe ustanovení Občianskeho zákonníka ku zrušeniu poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX. Takéto žalobkyňou požadované určenie samo o sebe nedeclaruje žiaden právny vzťah či právo, takáto žaloba preto nespĺňa náležitosti žaloby na určenie podľa § 80 písm. c) O.s.p. a žalobkyňa na takomto určení naliehavý právny záujem nemá, keďže posúdenie účinkov označených oznámení je (bolo) predbežnou otázkou vo vzťahu k rozhodovaniu o žalobkyňou požadovanom určení trvania poistného vzťahu.

Za vyššie uvedeného stavu podaná určovací žaloba v tejto časti (o určenie neplatnosti oznámení zo dňa 20.6.2008) nemôže byť procesne prípustným nástrojom ochrany práva žalobkyne, nakoľko spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom aj tak nasledovalo konanie o určení, že poistný vzťah trvá. Za takejto situácie možno konštatovať, že žalovanou uplatnený odvolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvého stupňa vo vzťahu k nároku žalobkyne na určenie neplatnosti oznámení žalovanej zo dňa 20.6.2008 je daný.

Na základe uvedeného preto odvolací súd rozsudok v jeho napadnutom výroku, ktorým súd určil zrušenie zmluvy na základe oznámenia žalovanej zo dňa 20.6.2008 za neplatné zmenil tak, že žalobu v tejto časti podľa ust. § 220 O.s.p. zamietol.

Žalovaná sa súbežne s odvolaním domáhala zároveň prerušenia konania v štádiu pred odvolacím súdom s poukazom na ust. § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. z dôvodu, že v inom obsahovo totožnom spore rozhodol Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací rozsudkom zo dňa 24.10.2012 č.k. 1Co/212/2012 o prípustnosti dovolania pre vyriešenie otázky zásadného právneho významu, o ktorej doposiaľ nebolo rozhodované a jej vyriešenie bude mať podstatný vplyv aj na toto prebiehajúce konanie.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Podľa § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak dal súd na také konanie podnet. Uvedené ustanovenie upravuje tzv. fakultatívne prerušenie konania, to znamená prerušenie konania, ktoré nie je pre konanie nevyhnutné. Súdom môže konanie prerušiť, no nemusí tak urobiť, keďže tu ide len o procesnú možnosť súdu, nie však jeho povinnosť. Z uvedeného vyplýva, že súd nie je povinný konanie prerušiť ani vtedy, ak prebieha iné (občianske súdne) konanie, kde sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre výsledok jeho konania. Pri svojej úvahe o prerušení konania podľa uvedeného ustanovenia musí prihliadať na princíp hospodárnosti konania, lebo práve hľadisko hospodárnosti konania je pri rozhodovaní o prerušení konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. rozhodujúcim hľadiskom.

V danom prípade odvolací súd uzavrel, že konanie vedené pred Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 1Co/212/12 nie je konaním, v ktorom by sa riešila otázka majúca význam pre rozhodnutie v posudzovanej veci.

Uvedený záver vyplýva predovšetkým z tej skutočnosti, že Krajský súd v Košiciach rozhodnutím sp. zn. 1Co/212/2012 rozhodol vo veci iných účastníkov o nároku, ktorý s posudzovanou vecou nesúvisí (o peňažnom nároku z titulu kúpnej zmluvy) a to tak, že rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Nemožno preto prisvedčiť žalovanej, že Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 1Co/212/2012 rozhodol o prípustnosti dovolania pre vyriešenie otázky zásadného právneho významu, o ktorej doposiaľ rozhodnuté nebolo, a ktorá by mohla mať význam pre rozhodnutie súdu v tejto veci. Žalovaná vo svojom návrhu žiadne iné skutočnosti, ktorými by odôvodňovala návrh na prerušenie konania, neuviedla.

Odvolačný súd preto návrh žalovanej na prerušenie konania ako nedôvodný zamietol.

Napokon pokiaľ ide o návrh žalovanej, aby odvolací súd pripustil v prípade svojho potvrdzujúceho rozsudku dovolanie k posúdeniu ňou vymedzených otázok zásadného právneho významu, odvolací súd má za to, že v posudzovanej veci sa nejedná o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, t.j. o také rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré rieši doposiaľ nenastolenú alebo v iných súvislostiach prezentovanú a právne riešenú otázku takým spôsobom, ktorý je významný z hľadiska rozhodovacej činnosti vôbec, t.j. má všeobecný dopad na prípady podobnej povahy. Posudzovaný prípad totiž nie je takým, kde neexistuje predošlá judikatúra, alebo je táto nejednotná, resp. ide o aplikáciu nového právneho predpisu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na viaceré rozhodnutia v skutkovo i právne obdobných veciach (napr. rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. októbra 2013 sp. zn. 6Co/248/2013, zo dňa 23. apríla 2013 sp. zn. 1Co/371/2011).

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 142 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že V danom prípade mala žalobkyňa v konaní čiastočný úspech, odvolací súd preto vyslovil, žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.